

Käm gatdä raar

Käm gatdä raar lotde ni yöö ci je car en yöö bi ruëtdu thuk. Ruet diaal tin la tuock /cike ti ca rialikä. Ruet ti /kan rialikä la tuock ke kä män diaal ti teke run ti gööl kä bä guathni ti gööl. Thaaḡ ruetni ti ḡook rḡ ni däär tin la tuock kä Australia /cike ti ca rialikä. Thaaḡ mään la kene la nhok en yöö bike teke gaatkien, kä bi thaaḡkien kan ni yöö bike ruët dien thuk ke kämdien ke gaat raar.

Enu la käm gan raar ḡ?

Käm gan raar ε duḡḡ mi la guerke ke wal ke kuj kä yöö ba ruët kule thuk. Dëe je lar bä i ε 'ḡuk' kie 'ḡuk ruetdä.' Ca je paaḡ en yöö pek mi cop kel mi te pinyde ke diḡk ruetdä tin kon tin /kan mat piny ca ke thuk.

Käm gan raar nhake je ε ḡut Australia?

Käm gan raar kä Australia la nhake je ε ḡut mi lätde ram mi teke ḡac ke kuj wal. Eni yöö ḡut kämä gan raar cike päär kamä wiji kene kuḡ. ḡut tin däk piny ε yöö i idi kene yöö ε ney dee raan gat kam raar ke je.

Luḡḡni tin kamke gaat raar ke je

Käm gatdä raar laar ε raan kārca. Dere buḡm en yöö dee raan ben nhial ke je. Tëe ke dup ti ḡuan elḡ ti dee raan gat kam raar ke je. Ke mḡ ci car ḡ, ε lätdu en yöö bi ruët in teke ji thuk.

Käm gan raar ke dup ti gööl

Tëe ke dup daḡ rēw ti kamke gaat raar ke je: käm gan raar ke wal kene käm gan raar ke rēt. Ken diaal ḡowke kä luotke rḡ.

Käm gan raar ke wal

Käm gan raar ke wal lotde ni yöö bi wal math ke kuj kä yöö bi gat kule ben raar. /Ca je dee met lät kä ruët mi ci wä nikä juokni baḡuan.

Min deri ḡor

Mi ci gat kam raar ke wal, bi te ke thaakni ti ḡuan elḡ ti bi teke ji ke mäs, eni yöö bi bëcde thuk mi ci gat kam raar. Däk-töru dere ji lar wal ti buḡm buḡm ti dee ji luäk ke yöö dee ken bëc thuk. Deri rḡ luāḡ ke rialikä cāḡ.

Käm gan raar ke rēt

Mi ci teke ruët ke pek mi bääl juokni baḡuan, kie mi /ci je ḡor en yöö bi gat kam raar ke wal, deri kan ni yöö bi gat kam raar ke rēt ε nyok.

Käm gan raar ke rēt ε mi la lätke ke cāḡ kel

Min deri ḡor

Mi kämi gat raar ke rēt **guäath mi ca ji tom thḡn ke wäl nien** (guäath in ci niēn), thieε bëc mi bi jek guäath in kämi gat raar. Eni yöö deri teke mäs ke kḡr ḡiḡi ke thukde.

Mi ci gat kam raar ke rēt **guäath mi ci rḡ tom thḡn ke wäl kārca**, deri bëc mi tot jek ke kuj mäcni ti diḡ guäath in kämi gat raar thḡn. ε mi la tuock en yöö dee raan teke mäs kene bëc mi dee paaḡ ke buḡth nyaal ke kḡr ḡiḡi tin wä kḡr.

Ke yuthdu ke bëc piny, deri:

- kɔɔɪ ɟam kən
- tin la wuɔcke bëc kən
- deri piny jiecdu la nhieedi
- lɔɔɟ.

Mi tji ke bëc mi diit, kie bëc mi /ci thuk ke wal, ruacni ke däk-töru.

Deri luny lätniku tin la lätdi ni wen i ney?

Deri luny lätniku tin la lätdi ni wen ke thukdu ke käm gatdä raar mi jeki rɔ ela yöö gɔai puɔɔnydu kä gɔai rey cärädu. Eni yöö ke kɔr juɔkä kel kie rew, deri:

- kapkä ti thiak thiaak nhial kenelät tin buɔm buɔɔm päl
- tɔɔɟ ke wuni, wal tam-pɔni kene läth kä ti jiäk muuru päl
- wä puaak kie wä ket päl

Käm gan raar naŋe yiow daŋdi?

En pek in naŋke ε käm gan raar tää kä:

- käm in kəmke gat raar ke je
- guääh in te ruëtdu thɪn
- guääh in kämi gat raar thɪn (cɛtke duel wäl kume kie duel wäl ran kärɔa)
- mi lotdi rɔ ke luäk Medicare
- mi tji ke kad luäkä duël wäl mi la duŋdu, duŋ puɔlä puəəny, ke gɔr piny
- mi goori yöö bi wä duel wäl

Mi tji ke kad duël wäl in cɔali Medicare kä ci duel wäl yiɔɔni guil

- käm gatdä raar ke wal naŋe yiow ti dɔlɔri ti \$100–\$500
- Käm gan raar ke rët naŋe yiow ti \$400–\$600

Thəəŋ duëli wal kie duël wal kume dee yiowkien te piny kie derɛ thiel mi deri yuɔr piny mi lotdi rɔ ke luäk. Dee däk-töru ji kəm lääri ti nuan.

Goori yöö dää ji jak ke kuj kä yöö deri gat kam raar?

/Ci jak duel wäl dee gɔr kä däk-töru ke kuj kä yöö bi gat wä kam raar - eni mi tji kä Western Australia guääh in nhoake je thɪn.

Goori yöö dää ji com ε not käni gat ni kam raar?

Thiele com mi goori, eni yöö tää thɪn mi goori yöö bi ruac ke raan kie goori lääri ti nuan.

Lääri ti nuan

Deri lääri ti nuan jek ke kuj kämä gan raar kä:

- däk-töru
- guəəth in guiri ciəŋ thɪn kie tɔɔɟ ke wuni mi mal rey dhɔaar in ciəŋ thɪn
- duel wäl mään ke kuj puɔlä puəəny
- ji dhɔaaru [tin dieel kene Duel Wal Torres Strait Islander](#)

Deri web-thaayni titi guil:

[MSI Australia](#) (mää ca kɔn cɔl i Marie Stopes Australia)

[1800MyOptions](#) (VIC)

[Children by Choice](#) (QLD)

[Pregnancy Choices Helpline](#) (NSW)

[Pregnancy Advisory Centre](#) (SA)

Ke gör lääri ti nuan, guil

jeanhailes.org.au/health-a-z/sex-sexual-health/abortion

Ca je nyɔk ke rialikä ke Pay Baŋuan 2022

En wargak rialke je ikä ke kuj kä yöö be la mi bi naath lar lär kä be naath njeec. /Kənje läth lätdi ke yöö be com thöp ke kuj wal kie ke wuɔc comä kä raandu min la käm ji wal.

Jean Hailes ke kuj Puɔlä Puəəny Mään njice luäk kume Australia elɔɟ.

© Jean Hailes for Women's Health 2022

Jean Hailes käne käth mi bäär kä mat naath thɪn ke kuj ruac ke kuj puɔlä puəəny mään. Ken ciööt i 'män' kene 'nyal' ca ke kääk rey wargakä neme mi nyooth män diaal, nyier diaal amäni thəəŋ neeni tin kɔɟ tin te ke kuj ti gööl.

Phɔn 03 9453 8999
jeanhailes.org.au